

Arbetslivskommissionen för affärsverksamhet, lägesbild 2024

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

ANTAL EXAMINA (st.)

Grundexamen i affärsverksamhet: 6009 st.
Yrkesexamen i affärsverksamhet: 2076 st.
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet: 747 st.
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst: 90 st.

ANTAL EXAMENSDELAR

GE i affärsverksamhet: 68145 st.
YE i affärsverksamhet: 7023 st.
SYE i affärsverksamhet: 2226 st.
YE i informations- och bibliotekstjänst: 336 st.

**Gemensamma
examensdelar
(GED):
1692 st.**

**Lokala
examensdelar:
2487 st.**

YE I AFFÄRSVERKSAMHET

Inga kompetensområden

YE I AFFÄRSVERKSAMHET

Kompetensområdet för fastighetsförmedling 72 st.
Kompetensområdet för finanstjänster 24 st.
Kompetensområdet för försäljning och marknadskommunikation 1032 st.
Kompetensområdet för ekonomiförvaltning 396 st.
Kompetensområdet för tjänster inom affärsverksamhet 468 st.
Kompetensområdet för internationell affärsverksamhet och expedition 42 st.
Inga uppgifter 36 st.

SYE I AFFÄRSVERKSAMHET

Kompetensområdet för personalförvaltning 276 st.
Kompetensområdet för ekonomiförvaltning 46 st.
Kompetensområdet för försäljning och marknadskommunikation 216 st.
Kompetensområdet för handel 129 st.
Kompetensområdet för fastighetsförmedling 1–4 st.
Kompetensområdet för internationell affärsverksamhet 69 st.

YE I INFORMATIONS- OCH BIBLIOTEKSTJÄNST

Kompetensområdet för bibliotekstjänster 84 st.
Kompetensområdet för bokbusstjänster 6 st.

STUDIERNAS MÅL HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/ EXAMENSDELAR

YE I AFFÄRSVERKSAMHET

hel examen	examensdel/ delar
64611 st.	3534 st.

YE I AFFÄRSVERKSAMHET

hel examen	examensdel/ delar
6249 st.	975 st.

SYE I AFFÄRSVERKSAMHET

hel examen	examensdel/ delar
2175 st.	120 st.

YE I INFORMATIONS- OCH BIBLIOTEKSTJÄNST

hel examen	examensdel/ delar
333 st.	3 st.

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda hela examina

- Antalet avlagda grundexamina i affärsverksamhet har minskat något, och antalet avlagda yrkesexamina i affärsverksamhet samt yrkesexamina i informations- och bibliotekstjänst har ökat något. Antalet prestationer i specialyrkesexamen i affärsverksamhet har ökat tydligast, då prestationerna är cirka 20 % högre 2024 än 2023.

Antal avlagda examensdelar

- Antalet avlagda examensdelar i grundexamen i affärsverksamhet och specialyrkesexamen i affärsverksamhet har ökat. Antalet avlagda examensdelar i yrkesexamen i affärsverksamhet och yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst har minskat. Den största förändringen har skett i antalet avlagda examensdelar i yrkesexamen för informations- och bibliotekstjänst, som minskade med cirka -10 % från 2023 till 2024.

Antal avlagda kompetensområden

- I yrkesexamen i affärsverksamhet fanns det flest prestationer inom kompetensområdet för försäljning och marknadskommunikation och näst flest inom kompetensområdet för tjänster inom affärsverksamhet. Minst prestationer gjordes i kompetensområdet för finanstjänster.
- I specialyrkesexamen i affärsverksamhet fanns det flest prestationer inom kompetensområdet för personalförvaltning och näst flest inom kompetensområdet för försäljning och marknadsföringskommunikation. Minst prestationer gjordes i kompetensområdet för fastighetsförmedling (1–4 st.).
- I specialyrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst var antalet prestationer störst i kompetensområdet för bibliotekstjänster och minst i kompetensområdet för bokbusstjänster.

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE i affärsverksamhet: 55 st.
YE i affärsverksamhet: 61 st.
SYE i affärsverksamhet: 42 st.
YE i informations- och bibliotekstjänst: 6 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE i affärsverksamhet: 55 st.
YE i affärsverksamhet: 58 st.
SYE i affärsverksamhet: 38 st.
YE i informations- och bibliotekstjänst: 6 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE

GE i affärsverksamhet: -
YE i affärsverksamhet: 3 st.
SYE i affärsverksamhet: 4 st.
YE i informations- och bibliotekstjänst: -

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE i affärsverksamhet
Finska 5694 st.
Svenska 195 st.
Engelska 117 st.

YE i affärsverksamhet
Finska 2052 st.
Svenska 24 st.

SYE i affärsverksamhet
Finska 747 st.

YE i informations- och bibliotekstjänst
Finska 90 st.

Språklig täckning och fördelning av prestationer

- Största delen av examina avläggs på finska; svenska och engelska används endast i få examina.
- GE-examen i affärsverksamhet är den enda som har ett betydande antal prestationer även på engelska.
- Prestationer på svenska gjordes endast i GE och YE, antalen är små.
- Språklig mångfald är möjlig, men i praktiken mycket begränsad.

Geografisk täckning och fördelning av prestationer

- GE och YE har ett omfattande nätverk av anordnare, nästan alla tillståndshavare är aktiva.
- I SYE är en del av anordnarna inte aktiva, men täckningen är ändå måttlig.
- YE i informations- och bibliotekstjänst har endast 6 anordnare, det regionala utbudet är sannolikt begränsat.
- I allmänhet stöder nätverket av anordnare god geografisk täckning på GE- och YE-nivå.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

YE I AFFÄRSVERKSAMHET Arbetsplats 84,24 % Läroanstalt 8,65 % Arbetsplats + läroanstalt 3,16 % Uppgift saknas 3,95 % YE I AFFÄRSVERKSAMHET Arbetsplats 92,05 % Läroanstalt 0,47 % Arbetsplats + läroanstalt 0,43 % Uppgift saknas 7,05 % SYE I AFFÄRSVERKSAMHET Arbetsplats 88,95 % Läroanstalt 0,14 % Arbetsplats + läroanstalt 1,75 % Uppgift saknas 9,16 % YE I INFORMATIONS- OCH BIBLIOTEKSTJÄNST Arbetsplats 98,21 % Läroanstalt - % Arbetsplats + läroanstalt - % Uppgift saknas 1,79 %	Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser • Grundexamen omfattar fler yrkesprov som avlagts vid läroanstalten än yrkesexamen eller specialyrkesexamen. • I specialyrkesexamen och yrkesexamen finns i praktiken knappt några yrkesprov som avläggs vid läroanstalt. • Uppgiften om provplatsen saknas oftast för specialyrkesexamen. • Det är svårt att fastställa den faktiska provplatsen om både läroanstalten och arbetsplatsen har angetts som yrkesprovplats för en examensdel. Här kan antecknarens egen tolkning av platsen för yrkesprovet ingå.	Reflektioner kring yrkesprov som ordnas vid läroanstalter • Grundexamen, yrkes- och specialyrkesexamen har goda siffror, dvs. arbetsplatserna är i regel yrkesprovplatser. Reflektioner kring utbildningsanordnarnas utvecklingsobjekt och goda praxis • Det vore bra att få siffran Uppgift saknas så liten som möjligt gällande provplatserna.
--	--	--

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Respons

Responsenkäter (skala 1–5)

STUDERANDERESPONS
AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV
GE i affärsverksamhet 4,5
YE i affärsverksamhet 4,8
SYE i affärsverksamhet 4,9
**YE i informations- och
bibliotekstjänst 4,9**
(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN
ARBETSPLATSHANDLEDAREN
GE i affärsverksamhet 4,4
YE i affärsverksamhet 4,3
SYE i affärsverksamhet 4,3
**YE i informations- och
bibliotekstjänst 4,7**
(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLATSRESPONS
GE i affärsverksamhet 4,2
YE i affärsverksamhet 4,1
SYE i affärsverksamhet 4,1
**YE i informations- och
bibliotekstjänst 4,4**
(nationellt medeltal 4,2)

Diskussion

Studeranderespens

- Det är positivt att bedömarena ansågs vara kompetenta och sakkunniga och att arbetsuppgifterna där personen utförde yrkesprov motsvarade verkliga arbetsuppgifter i arbetslivet
- Grundexamen har de lägsta utvärderingarna, specialyrkesexamen har de högsta utvärderingarna.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Medeltalen för responsen om grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen har stigit något jämfört med året innan.

Arbetsplatsrespons

- Responsen är till största delen god för alla examina.
- Grundexamen: Det som behöver utvecklas mest gäller frågan "Läroanstalten erbjuder en möjlighet att förutse behoven av att utveckla kompetensen på vår arbetsplats och därigenom utveckla vår verksamhet", även om responsen i allmänhet är bra.
- Yrkesexamen: Mest behöver man utveckla att förutse kompetensbehoven (se ovan) och dessutom punkten "Läroanstalten informerar väl om samarbetsmöjligheterna i anslutning till yrkesutbildningen".
- Specialyrkesexamen: Det finns mest att utveckla i samma frågor som för YE, men responsens nivå är högre.
- Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst: Det finns mest att utveckla när det gäller att förutse kompetensbehoven.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE I AFFÄRSVERKSAMHET
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 84,8 %**
inga uppgifter 0,6 %

YE I AFFÄRSVERKSAMHET
**Lärare och representant för
arbetslivet (tvåpartsbedömning) 93,1 %**
inga uppgifter 0,8 %

SYE I AFFÄRSVERKSAMHET
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 92,8 %**
inga uppgifter 0,4 %

YE i informations- och bibliotekstjänst
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 99,1 %**
inga uppgifter 1,8 %

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- Utifrån denna statistik har tvåpartsbedömningen genomförts väl i alla bedömningar av kunnandet i de yrkesinriktade examensdelarna i examina som ingår i arbetslivskommissionens verksamhetsområde.
- Det saknas bara få uppgifter.
- Även om tvåpartsbedömningen har genomförts väl kan man fortfarande se t.ex. bedömningar som gjorts av två företrädare för utbildningsanordnaren i de yrkesinriktade examensdelarna.

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE I AFFÄRSVERKSAMHET
Medeltal 3,9*
Yrkesinriktad examensdel 4,0
Gemensam examensdel 3,6
(nationellt medeltal 3,7)
*Medeltalet beräknas med skyddade tal.

Övriga synpunkter

- Medeltalet för vitsorden i de gemensamma examensdelarna är klart lägre än vitsorden i de yrkesinriktade examensdelarna.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE i affärsverksamhet

Grundexamen i affärsverksamhet har förnyats 1.8.2024 och i reformen har man väl beaktat arbetslivsmotsvarigheten.

YE och SYE i affärsverksamhet

Behoven av att förnya yrkes- och specialyrkesexamina i affärsverksamhet har observerats. Arbetslivskommissionen för affärsverksamhet deltar i arbetet med att förnya examensgrunderna.

I en del kompetensområden är antalet prestationer mycket litet. I grunderna ingår begrepp och arbetsuppgifter som inte motsvarar arbetslivet, eftersom i synnerhet digitaliseringen har förändrat arbetets natur avsevärt.

YE i informations- och bibliotekstjänst

Det upplevs finnas ett behov av yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst i arbetslivet, och det krävs fortfarande ofta att man avlagt examensdelar för att få jobb inom branschen. Dock behöver examensgrunderna förnyas. I grunderna ingår begrepp och arbetsuppgifter som inte motsvarar arbetslivet, eftersom i synnerhet digitaliseringen har förändrat arbetets natur avsevärt.

Reflektioner kring uppbyggnaden av examen

Examensstrukturen för och valfriheten i grundexamen i affärsverksamhet gör det möjligt att genomföra sina egna studievägar på ett flexibelt sätt. Det omfattande antalet valfria examensdelar gör det möjligt att skaffa kompetens även via små kompetenshelheter.

I yrkes- och specialyrkesexamina i affärsverksamhet finns mycket valfrihet, men examensdelarnas omfattning stöder inte möjligheterna att utnyttja dem. I och med examensreformen kommer yrkes- och specialyrkesexamina att genomgå önskade reformer som möjliggör högskolestudier och andra valbara examensdelar, såsom digitalisering och AI.

Reflektioner kring examensstrukturen

Arbetslivskommissionen har för närvarande inga särskilda observationer om examensstrukturen, men dessa kan uppstå i samband med att examensgrunderna utvecklas.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN